

U SJEĆANJE NA AKADEMIKA ALEKSANDRA FLAKERA (1924. – 2010.)

L' enfant terrible

UDK: 929 Flaker, A.*

821.161.1

DOI: 10.15291/csi.4622

Dana 24. srpnja navršilo se sto godina od rođenja čovjeka koji je neizmjerljivo za-dužio našu znanost o književnosti. Rusist i slavist svjetskog glasa i utjecaja bio je iznimna osobnost.

Postoje ljudi koji prošavši kroz vaš život ostave itekakav trag. Jedan od njih je i profesor odnosno akademik Aleksandar Flaker. Vrhunski znanstvenik, erudit, svoja je ogromna znanja velikodušno i s radošću prenosio i na mlade kolege. Otvorena uma i dječaćki radoznala duha, duhovit, lucidan (i luckast!), ironičan, bio je i emocionalno angažiran i nikad distanciran u odnosima sa suradnicima, uvažavajući tuđe ideje, zamisli, osobito kad bi u njima prepoznao stvaralačku iskru...

Neka mi bude oprošteno što (zlo)upotrebljavam onu poznatu rečenicu (vjerodostojnost koje, doduše, nikad nije potvrđena): svi hrvatski rusisti izašli su ispod kabanice prof. Flakera.

Posredno i neposredno njegovi smo nasljedovatelji. Prof. Rister, i sama profesorova studentica, na najbolji je mogući način bila posrednica, most između Zadra i Zagreba. Ona me je prva i uvela u probrani, posvećeni krug naših i svjetskih rusista. Vrsni znalci, spremno su i blagonaklono dočekivali mlade snage, podržavali ih, nastojeći im olakšati ulazak u visoke filološke sfere. U skladu sa širokim rasponom profesorovih (interkulturalnih) preokupacija, na sastancima su znali sudjelovati i slikari, teatrolozi, kritičari, kulturolozi, teolozi... Sastanke *Pojmovnika* pamtim po poticajnoj i, prije svega, vrlo ugodnoj i prijateljskoj atmosferi. Uostalom, profesor je, zračeći pozitivom, ujedinjavao ljude oko sebe i upravo je njegova osebujna ličnost neodoljivo privlačila intelektualce najšireg dijapazona... Bio je središte intelektualno-prijateljskog okupljanja – namjerno i ne s omaškom kažem: prijateljskog, a ne kolegijalnog. I da – sastanci *Pojmovnika ruske avangarde*, kasnije *Zagrebačkih pojmovnika kulture 20. stoljeća* bili su svjetlosnim godinama daleki od onih golemih i često bezličnih konferencija s

više sekcija, gdje ste, da biste poslušali koje izlaganje izvan svoje sekcije, morali napraviti ozbiljan plan i raspored! Druge razlike koje su išle u korist *Pojmovnika* izlišno je spominjati.

Sretna sam što je profesor Flaker, zahvaljujući i preporuci profesorice Rister, pristao biti moj mentor i na magisteriju i na doktoratu. Njegova pisma (s ispravcima, sa savjetima i sugestijama, s uputama, s dubinskim analizama mojih pogrešaka – uh!...) pisana urednim rukopisom, s finim malim oblim slovcima stizala su u pristojnim razmacima. I razglednice, sa zanimljivim i intrigantnim, rijetko kad „običnim” motivima. Ako bi se i dogodilo da u to predkompjutorsko doba (ne računamo li *Macintosh* – bez Interneta – ozbiljnim kompjutorom) malo okasni s odgovorom, profesor ne bi propuštao da se ispriča. A kad bih ja sama kasnila i javljala mu se nakon duže pauze, profesor bi klicao *iljfpetrovski*: „Led se pokrenuo, gospodo porotnici, led se pokrenuo!” I kolikogod mi laskalo što je predložio da mu se obraćam sa Saša i na „ti”, nikad to nisam napravila – nekako je to bilo prirodnije zagrebačkim kolegama koji su ga viđali bar jednom tjedno, na sastancima srijedom u Zavodu za znanost o književnosti.

Kroatisti i komparatisti također su imali štošta naučiti od profesora. Hrvatskoj znanosti o književnosti ostavio je obilno nasljeđe. Zapanjujuće je bilo kako je jednako su-

Anica Vlašić-Anić, Aleksandar Flaker i Zdenka Matek Šmit, Rovinj (Foto Josip Užarević)

stavno i s jednakim žarom proučavao avangardu (Harmsa nam je otkrio već šezdesetih!) i ruske klasike, Antu Starčevića i Ivana Slamniga. Odmičući se od tradicionalne filologije, sklon preispitivanju (osporavanju!), odlikovao se terminološkim inovacijama („stilske formacije”, na primjer, ujedno su i naziv njegova sintetskog udžbenika). Književni tekst, isticao je, temeljni je element u sustavu znanosti o književnosti.

Neću ovdje iznositi bio-bibliografske podatke (a još prije dvadeset godina akademik Užarević naveo je kako lista profesorovih knjiga, recenzija, rasprava i osvrtu premašuje 700 jedinica!), apostrofirati njegov poliglotizam (vladanje desetorma jezicima!), prevodilački rad i mnogobrojne interese vezane uz kulturu, zatim njegov vječni kritički stav u odnosu na sve, posebno na okoštalo ili kanonizirano...

Pred kraj života okreće se osobnijim temama promatranim, opet, kroz prizmu umjetničkog, kreativnog.

Teško je zamisliti kakva bi bila hrvatska znanost (uopće, ne samo znanost o književnosti) bez dragocjenog udjela profesora Flakera.

Zdenka Matek Šmit